

Kubanski revolucionari Che Guevara i Castro u Havani 1959. godine

NA KRAJU STOLJEĆA NASILJA I TERORA: CRNA KNJIGA KOMUNIZMA

Dobri učenici u Trećem svijetu

U zemljama Latinske Amerike ubijeno je više od 150.000 ljudi, u Africi su smaknuli oko 1,7 milijuna, a u Afganistanu više od 1,5 milijuna ljudi

Komunistički pokreti u zemljama tzv. trećeg svijeta pokazali su se dobrim učenicima učitelja iz staroga svijeta. Njihovom zaslugom u zemljama Latinske Amerike ubijeno je više od 150.000 ljudi. U Africi su smaknuli oko 1,7 milijuna, a u Afganistanu više od 1,5 milijuna ljudi. Broj robijaša, ranjenika, invalida, izbjeglica i prognanika veći je u najmanju ruku za tri puta.

Prvi takav zločinački pokus poduzet je na Kubi. Od siječnja 1959. kad su preuzeli vlast, kubanski su komunisti počeli izgradnju autoritar-noga, terorističkog poretka. Odmah su počela uhićenja i smaknuća ne samo Batistinih pristaša, nego i pripadnika protubatističkih snaga, s kojima su komunisti skupa svrgnuli diktatora. Od ranijih obećanja o slobodnim izborima nije bilo ništa. Dokinut je slobodarski ustav iz 1940., a Castro je zemljom vladao dekretima sve do 1976., kad je oktrojiran ustav napravljen po sovjetskom modelu. Pretvorena u sovjetski nosač zrakoplova i raketa pred američkom obalom, Kuba je postala zemljom iz koje bježe svi oni koji mogu pobjeći.

Već u prvih nekoliko godina iz zemlje je pobjeglo više od 50.000 bivših Batistinih protivnika (dakle, Castrovih saveznika). U šezdesetima je ubijeno desetak tisuća protivnika režima, a još oko 30.000 bačeno je u tamnice. Politički su uznici postali žrtvama uobičajenog komunističkog repertoara u koji pripadaju: premlaćivanja, izgladnjivanja, elektroškovi, gušenje u septičkim jamama, medicinski pokusi, droge, prividna smaknuća i "mišje rupe", ćelije koje su toliko tijesne, da uznik mora ostati u stojećem položaju, a jedva može i disati. Supružnici političkih uznika automatski ostaju bez posla, a djeci je zabranjen opis na sveučilište. Članove obitelji koji mu dolaze u posjet, politički uznik dočekuje posve gol te u takvom stanju promatra kako stražari skidaju do gola i pretražuju njegovu ženu i djecu.

Sva vlast skoncentrirana je u rukama braće Raula i Fidela Castra, te izrazito prosovjetski orijentiranog Ernesta Guevare. Svjetski je komunistički pokret od Guevare pokušao, a dijelom i uspio napraviti mit, koji je plijenio posebice mladež. U biti je Ernesto "Che" Guevara,

Hrvatski obzor, 213 / V

rođen 1928. u Buenos Airesu, sjajan izdaničanik i fanatičan promicatelj najrigidnijega boljševizma. Već 1957. on je napisao kako na temelju svoje "ideološke izobrazbe pripada u one, koji drže da se rješenja za sve probleme ovog svijeta nalaze iza tzv. željezne zavjese". Kad se pridružio kubanskim revolucionarima, odmah je došao na glas zbog svoje strogosti i nemilosrdnosti. Kao zapovjednik čete nije po-znavao nikakvu kaznu osim smrtnu. Kasnije, kad su kastristi pobijedili, preuzeo je resor ministra financija, iako nije imao pojma ni o gospodarstvu, ni o financijama. On je, a ne Castro, tvorac prvoga kubanskog logora za prisilni rad, smještena na otoku Guanah. Želeći napraviti "dva, tri, puno Vijetnama", pokušao je uz pomoć gerilske borbe zametnuti svjetsku revoluciju. U tom je neuspjelu i krvavu pokušaju i nastradao, napisavši prethodno u svojoj oporuci pohvalu "djelatnoj mržnji, koja od čovjeka pravi učinkovit, snažan, selektivan i hladnokrvan stroj za ubijanje".

Za razliku od Kube, gdje je teroristički pothvat uspio, sandinistima u Nikaragvi pošlo je za rukom smaknuti nekoliko desetaka tisuća ljudi i izvršiti etnocid nad različitim plemenima Indiosa koji su živjeli uz atlantsku obalu. Iako su u okrutnostima slijedili svoje kubanske instruktore i natjerali u izbjeglištvo gotovo pola milijuna ljudi, nisu znali po svaku cijenu zadržati vlast. I peruanski "Sendero Luminoso" (Svijetleća nit) također je za sobom ostavio oko 30.000 žrtava, od toga oko tisuću djece. Njegov je vođa Abimael Guzman nagovještavao kako će "trijumf revolucije stajati milijun mrtvih".

Od Etiopije preko Nikaragve do Afganistana

Pokušaj izvoza komunizma u Afriku odvijao se pod plaštem dekolonijalizacije. Komunističkim pokretima u Etiopiji, Angoli i Mozambiku izravno iz Moskve dolazila je manja pomoć, nego zaobilaznim putem, preko Kube. Godine 1988. u Africi je djelovalo 8850 sovjetskih "savjetnika" i 53.900 njihovih kubanskih drugova. Broj istočnonjemačkih specijalista nije moguće precizno utvrditi.

I u Africi su komunistički uspjesi obilježeni krvlju. Od veljače 1977. do lipnja 1978. samo u Mengistuovoj Addis Abebi izvršeno je više od 10.000 političkih umorstava. Baš kao u Trećem Reichu i u Maovoj Kini, osuđenikova je obitelj prisiljena snositi troškove izvršenja smrtnu osudu. U svibnju 1977. generalni tajnik organizacije *Save the Children Fund* javljao je kako na ulicama glavnoga grada Etiopije leži više od tisuću dječjih leševa. Unatoč tomu Međunarodni savez sindikata Mengistuu dodijelio je zlatnu medalju "za njegov doprinos borbi za mir i sigurnost naroda te nacionalnu i gospodarsku neovisnost".

U afganistanskom građanskom ratu komunistički pristaše išli su za istrjebjenjem svih suparnika, ne birajući sredstva za ostvarenje tog cilja. Ipak, prava Golgota za Afganistan počinje sovjetskom intervencijom u prosincu 1979. Skupa s kvisliškom vladom, Sovjeti su "kombinirali dvije tehnike: s jedne strane taktiku totalnog rata i politiku spaljene zemlje, a s druge strane metode masovnog terora i sus-

Etiopski gerilci na tenku pred predsjedničkom palačom u Addis Abebi

tavnog odstranjenja stvarnih ili tobožnjih opozicionara u posebnim robijašnicama". Iako su u Afganistan poslali više od 600.000 vojnika, Sovjeti nisu nikad uspjeli vladati površinom većom od petine zemlje; plativši za to životima više od 30.000 vojnika.

Žene bacane gole iz helikoptera

Okrutnosti prema civilnom stanovništvu sastavni su dio masovnih represalija, kojima se htjelo zastrašiti stanovništvo. Civili, osobito žene, bacane su gole iz helikoptera, a na smrt sovjetskog vojnika odgovaralo se spravnijanjem čitavih sela sa zemljom. Korisni su napalm i bojni otrovi, trovani izvori i vodovodi, a posijano je više od 20 milijuna mina. Mine su sustavno polagane u poljoprivredna područja, kako bi se tlo učinilo neupotrebljivim. Od mina je osakaćeno više od 700.000 ljudi, a Sovjeti se nisu ustručavali ni bacati igračke-bombe iz zrakoplova. Tisuće djece platilo je životom čežnju za običnim igračkama.

"Ratni zločini i barbarski postupci bili su uobičajeni: 'Sovjetski vojnici su jednog mladića polili kerozinom i zapalili ga pred roditeljima, jer nisu dali potrebne obavijesti. Seljaci su prisiljeni bosonogi stajati u snijegu na temperaturi ispod ništice. Tako ih se prisiljavalo da govore.' Jedan je vojnik izjavio: 'Nismo uzimali ratne zarobljenike. Nijednoga. Zarobljene smo većinom ubijali na licu mjesta. (...) U kaznenim ekspedicijama žene i djeca nisu ubijani metcima. Zatvorili bi ih u kakvu prostoriju i unutra ubacili granate".

Već početkom 1983. gotovo petina afganistanskog stanovništva živjela je u izbjeglištvu, a početkom 90-ih broj izbjeglica viši je pet milijuna, više od trećine stanovništva. Više od 30.000 djece u dobi od šest do četrnaest godina oteto je roditeljima i odvedeno u SSSR, gdje su obučavani za špijune. Roditelji koji bi se usprotivili odvođenju svoga djeteta, bili bi izjednačeni s borcima otpora te u skladu s time tretirani.

Posebni su izaslanici OUN ustanovili da su u tamicama Sovjeti i njihovi afganistanski suradnici primjenjivali sljedeće metode: "mučenje elektrošokovima; izlaganje muških spolnih organa i ženskih grudi strujnim udarima; čupanje noktiju; zabranjivanje vršenja nužde, kako bi se osuđenike podvrglo dodatnim mukama i prisililo da to čine naočigled

Che Guevara

ostalih osuđenika; (...) uvlačenje štapova u analni otvor posebno kod starijih i viđenijih osuđenika; čupanje brade, navlastice starcima i duhovnicima; gnječenje osuđenikova vrata, kako bi ga se prisililo da otvori usta u koja bi mučitelj urinirao; huškanje pasa na osuđenike; vješanje naglavce bez obzira na vrijeme; silovanje svezanih žena i uvlačenje različitih predmeta u vaginu. Uz te tjelesne muke dolaze i različita psihološka mučenja: simulirano pogubljenje, javno silovanje poznanika ili prijatelja, prividno puštanje na slobodu".

Zašto?

U jednom tekstu iz 1922. Maksim Gorki je izražavao uvjerenje kako je nasilje nepromjenjiva činjenica ruskog života: "Jedan kroničar s početka 17. stoljeća opisao je uobičajene metode mučenja u svoje doba: 'U usta bi stavili puščani prah i upalili ga. Drugima bi to učinili otraga. U ženskim grudima pravili bi rupe, kroz koje bi provukli konopac i na nj tako objesili ženu'. Godine 1918. i 1919. u donskome i uralskom području radilo se isto: jednom su čovjeku otraga uvukli patronu dinamita i aktivirali je. Mislim da samo ruski narod ima dara za posebnu okrutnost, onako isključivo kako je Englezima svojstven smisao za humor".

Gorki se prevario. "Vladanje uz pomoć masovnog terora, uspostavljanjem sustava prisile, ostaje konstantom u povijesti komunizma", bez obzira na to zbio se on u Rusiji, Kini, Poljskoj, Češkoj ili na Kubi. Nasilje i glad bitnim su, neizostavnim obilježjima komunizma. Isaac Steinberg, koji je od prosinca 1917. do svibnja 1918. bio sovjetskim narodnim komesarom za pravosuđe, označio je boljševičku vlast kao "sustav metodičkoga državnog terora".

Po mnogočemu je boljševizam bio nalik nacizmu, s bitnom razlikom da je on pomogao rađanju nacizma, a ne obrnuto. I jedan i drugi predstavljaju sustav zločina. I jedan i drugi žele bezuvjetno "okupirati povijest" (E. Neubert), kako bi je napravili po svom uzoru, pa u tu svrhu žele iščupati kršćanske korijene europske uljudbe. I jedan i drugi ubijaju u ime "novog svijeta". I jedan i drugi manipuliraju jezikom: ne ubijaju se ljudi, nego "buržuji", "štetočinke", "narodni neprijatelji", "podljudi", "krvopije", "paraziti". I jedan i drugi svojim protivnicima nadijevaju životinjska imena. Protiv Lenjina i Hitlera nisu ljudi, pojedinci i skupine, nego vampiri, škorpioni, miševi, gamad, zmiје i zvjeri. I jedan i drugi preziru inteligenciju.

Ni jedan ni drugi na kulturnome planu nisu ostavili ništa čime bi se čovječanstvo moglo ponositi. Ni jedan ni drugi ne mogu živjeti bez neprijatelja. I jedan i drugi traže "znanstveno" opravdanje svojih postupaka i svoga poslanja, reducirajući čovjeka i čovječanstvo na biološko-rasnu odnosno klasno-povijesnu kategoriju, iz čega nužno slijedi zločin protiv čovječnosti, jer je neizbježno opravdanje za likvidiranje "niže rase", odnosno "preživjele klase".

"Totalitarni ideal"

Još 1932. Gorki je zapisao: "Klasna mržnja mora se kultivirati organskom odbojnošću prema neprijatelju kao inferiornom biću. Moje je najdublje uvjerenje da neprijatelj doista jest manje vrijedno stvorenje, da je fizički, ali i 'moralno' degeneriran".

Za Kolakowskoga nema dvojbe da je komunizam, posebno u svome azijskom ostvarenju, bio neusporedivo bliži dostignuću "totalitarnog ideala" od Hitlerova Trećeg Reicha. Naglašavajući da "zločine komunizma valja analizirati i osuđivati u ime demokratskih vrijednosti, a ne u ime nacionalfašističkih ideala", pisci priloga u

U kaznenim ekspedicijama žene i djeca nisu ubijani metcima. Zatvorili bi ih u kakvu prostoriju i unutra ubacili granate

"Crnoj knjizi komunizma" ocjenjuju da nema povijesne ni bitne moralne razlike između nacističkoga i komunističkog zločina. Courtois zaključuje: "Smrt zbog izgladnelosti jednoga ukrajinskoga kulackog djeteta, koje je palo kao žrtva gladi koju je Staljin svjesno izazvao, ravnopravna je smrti židovskog djeteta koje su nacisti izgladnjeli u varšavskom getu". Time se dokida razlika između

boljševičkoga klasnog umorstva i nacističkoga rasnog umorstva: i jedno i drugo predstavlja zločin genocida, i jedno i drugo zaslužuje isti stupanj osude.

Antifašizam najvažnija legitimacija komunizma

Ipak, svjetska se javnost i danas prema ovim zločinima ne odnosi ravnopravno. Ne doživljavaju svi s odobravanjem izjednačavanje nacizma i komunizma, a nekima se čini da je ugrožavanje predodžbe o jedinstvenosti holokausta na pragu opasnoga povijesnog revizionizma. Sartreova izjava iz 1952. da je "svaki antikomunist običan pas" i danas je i te kako moguća, dok je takva animalizacija antinacista nemoguća. Razlozi za to su mnogostruki. Gauk

Sandinistički vojnici u Nikaragvi

takvu pojavu naziva pokušajem moralne isprike: Onaj tko je pripadao komunističkom lageru ubraja se u "povijesne pobjednike" i time postaje dijelom dobrog svijeta antifašizma. Biti saveznik sa SSSR-om znači biti automatski oslobođen njemačkoga nacističkoga kompleksa. Bivši nacisti koji su se preselili u komuniste, smjeli su i mogli napraviti karijere, pa su ih i pravili. Oni koji nisu stupili na komunističku stranu uvijek su sumnjičeni za kriptonacizam.

Neubert napominje kako je antifašizam postao najvažnijom legitimacijom komunizma, budući da je mnoge zapadne intelektualce koji su tražili odgovor na nacistički zločin moralno povzeao s komunistima. Mit antifašizma predstavlja sredstvo za prevladavanje duhovne napetosti, koju izaziva osjećaj pasivnosti, krivnje, nemoći i prikrivene potrebe za oprostom. Taj mit zapadnim intelektualcima služi za pranje ruku, jer je komunistički pokus predugo trajao da bi ostao nepoznanicom. Uostalom, ni sami komunistički prvaci nisu tajili svoje nakane, niti je razmjere njihova zločina bilo moguće skriti. Većina zapadne inteligencije je unatoč tomu šutjela. Za takvo moralno posrnuće danas joj je potrebno objašnjenje i isprika. U tu svrhu stvara i održava mit antifašizma.

Komunistima i njihovim sljednicima, pak, služio je kao legitimacija, kao opravdanje za ograničenje sloboda, a kasnije i kao instrument očuvanja vlasti. "Korijeni antifašizma leže u dvadesetim godinama. On je brzo postao protudemokratskim instrumentom, koji je i socijaldemokrate diskvalificirao kao socijalfasiste." Da nije bila riječ o "supstancijalnom antifašizmu" pokazao je pakt s Hitlerom i izručenje antifašista i Židova Trećem Reichu. Njemački primjer više je nego rječit i, recimo to na kraju, donekle prisposodobiv hrvatskomu: "Sve što je dovelo u pitanje realsocijalizam, bilo je difamirano kao fašizam. Tako je berlinski ustanak od 17. lipnja 1953. nazvan fašističkim, a Berlinski zid antifašističkom branom". Disidenti su brisani s popisa antifašističkih boraca, a ideološki protivnici prokazivani kao simpatizeri fašizma. Sredstva u toj borbi za vlast nisu se birala od 1945. do 1989., pa se ne biraju ni danas.

(Svršetak)

TOMISLAV JONJIC